

Rašytojos Lazdynų Pelėdos literatūrinių kūrinių konkursui

DVIESE

novelė

Sninga. Lėtai ir ramiai. Tarsi kažkas ten, aukštai, sėdėtų, tingiai plėšytų vatos gumuliukus ar kedenamas vilnas ir mėtų žemyn. Kol juodu ėjo nuo geležinkelio siaurute gatve, dar taip nejautė tos tylos ir begarsio snigimo, kuris, rodės, sugėrė net mašinų ūžesį. O gal todėl, kad jau buvo šiek tiek po vidurnakčio ir judėjimas aprimo.

Kai priėjo nedidelį parkelį, atsivėrė balta, švari lyguma ir minkštas, tylutėlis gumuliukų kritimas. Ji pažvelgė į viršų, bet tuoj pat turėjo prisimerkti – švelnus ir tirštas sniegas lipdė akis. Nesinorėjo net eiti pirmyn, trypti to apdangalo, nepaliesto ir balto, kad net gelsva žibintų šviesa negalėjo pakeisti jo skaistumo. Seniai nematytas toks vaizdas. Nėra kada dairytis aplinkui, įsiklausyti į tylą, grožėtis naktimi ar sniegu. Nėra kada nė laisvesnės minutės pasičiupti! O gal visuomet linkstama save pateisinti, pasiguodžioti ar padejuoti. Reikia ar nereikia...

Jiedu grįžta tylėdami. Tiesa, ir į stotį ėjo mažai besikalbėdami, bet kol buvo šalia Gabė, vis sugalvodavo ką nors išspausti. Dažniausiai ji paklausdavo dukterį ko nors nereikšmingo, kad ši kalbėtų.

Jiedu palydėjo mergaitę į traukinį. Išėjo tai vakar, o grįžta jau šiandien, tai yra kitą dieną. Mat traukinys išvažiuoja prieš dvyliktą. Taksi nesikvietė. Kiek čia to kelio, o keletas sutaupytų litų po kojom nesimėto. Nesąmonė būtų iš garažo parsivaryti mašiną, kad su ja nuvažiuotum. Iki garažo apie pora kilometrų. Paskui vėl atgal brisk. Galėtų palikti čia pat, po langais. Visos laisvesnės vietos nutupdytos mašinomis. Tai ne anksčiau, kai galvojai apie mašiną ir sukai galvą, kur ją laikysi. Palikdavai po langais, gali nerasti pusės: ratų, valytuvo, o gal iš viso kažkas pasiskolins negrąžintinai...

Susidarė nelengva rankinė. Rodos, nieko ten gero neįdėjo, bet marinuotų agurkų, konservuotų daržovių, uogienės... stiklainis, kitas ir prašau. Nešulys lyg plytų prikrautas. Daugelio studentų dalia.

Kai pasiima kažką iš namų, lyg ramiau pasidaro. Vis šį tą turės perkąsti. O tų konservuotų vaisių, visokių kompotų, uogienių užtektinai savo prisiruošia. Sode ir uogų, ir daržovių užauga sočiai. Tik tas išsimėtymas: net juokinga, kad savo turtą vos ne per pusę miesto išsimėtę. Butas vienur, sodas už keleto kilometrų, garažas kitame miesto pakrašty... Kažkada toks gyvenimo būdas nieko nestebino, beveik kas trečias žmogus taip puldinėjo iš vieno galo į kitą... Dabar juokingai visa tai atrodo. Ir ne kažką padarysi: visada būna tokių seno gyvenimo liekanų.

Jiedu taip ir eina. Kol kas nepratarė nė žodžio. Ar taip būtų ėję prieš dvidešimt šešerius? Ar žvelgdami į ateitį būtų pagalvoję, kad neturės ko vienas kitam pasakyti. Bet ką žinai, kas kaip nutiks:

po dienos, dviejų ar mėnesio. Ir tie metai... Jeigu ne suaugusios dukros. Tik stebint išaugusius vaikus galima įsivaizduoti savo metus, nors ir kaip su tuo nenorėtum sutikti.

Dabar ji dar pažvelgė į vyrą, nuo jos einantį šalimais per gerą pusmetrį, bet veido negalėjo įžiūrėti. „Mulkis, amžinas stuobrys. Murkso lyg užspringęs“, – nors mintyse nerinko gražių epitetų, bet apie greta esantį galvojo be pagiežos. Išmoko nejausti nepasitenkinimo, susierzinimo.

„Gal dar blogiau nei priekaištauti? Visada blogiau abejingumas“, – smilktelėjo mintis.

Vyras iš tiesų negalvojo apie ją. Mintys jau buvo rytdienoj. Gamykla dar nebankrutavo, bet atlyginimų iki galo neišmoka jau keletą mėnesių. Kas susirado kitur, spjovė į viską ir išėjo. Tik kur jau čia pabėgsi? Be pažįstamų – nė pro kur. O tie pažįstami – džiaugiasi kiekvienas kur nors įsikabinęs ir tik mykteli ką nors neaiškiai, paklausus ar nežymiai užsiminus: „Gal žinai kokią vietelę?“ „Tai kad...“ – trūktelės pečiais ir skuba nusukti kalbą. Gal dėl to ir jaučiamas susvetimėjimas, kad negali vienas kitam padėti ar bent patarti. Kiekvienas džiaugiasi pats ko nors įsitvėręs...

Taip jau atsitiko anksčiau, kai kilo pirmosios bankrotų bangos. Kai niekas net neįsivaizdavo šitaip. Liko neišmokėti kelerių metų atlyginimai. Dingę ir palaidoti. Nejau vėl pasikartos? Jis net nusipurto. Nemalonu kasdien minti į darbą, įsibrukti į kišenę sumuštinį ar net dešros gabalą ir veltui tikėtis: gal tada, o gal tada... Net ir algos mokėjimo diena be sujudimo, be džiūgavimo...

Ne ypatingos nuotaikos šventė, kaip būdavo. Netgi jos nuolatinės nėra. Tai kas, kad sutarty parašyta. Nepatinka? Kas laiko? Kelias laisvas į visas puses!

O kad iš žmonos gėda cigaretėms lūkuriuoti. Gerai, kad pasitaupė iš anksčiau. Kai ši paklausia, iš kur gavęs, mykteli: „A, čia vienam prie mašinos per pietų pertrauką pasikrapščiau, davė šiek tiek.“ Šeimos išlaikytojas! Anąkart pažįstamas taksistas pasakojo, kad moteris iš kavinių naktimis namo parveža. Taip ir nusijuokė: „Moterys vyrus išlaiko.“ Ir negali nugincyti: pardavėjos, mokytojos, valytojos, gydytojos ar darželiuose auklėtojos... Didesni ar mažesni pinigai, bet garantuoti. O vyrai? Kiek tų verslininkų! O kur dingti tokiai galybei buvusių meistrų... O dar kasmet kiek jaunimo ant kulnų mina. Paskaičiavus – tai jau beveik trečia karta ateina. Nors ką jaunimui! Šiandien jis čia, rytoj išgirsi: į kokią Norvegiją ar Ispaniją purptelėjo. Tik tokie pusamžiai niekam nereikalingi. Ką mokėjai, ką užgyvenai – tuo ir pasitenkink. Įdomu, kas kelintai kartai gyvenimas sujauktas? Iš aiškumo į nežinią metama...

– Seni, užrūkyt turi? – per tą sniego dribimą net nepastebėjo išdygusios piemengalių gaujelės. Tokie anksčiau ne pusiaunakčiais šlaistydavosi, o seniai būdavo įpusėję sapnų vaizdus. Tas patyčių kupinas „seni“ siūlė atsikirsti: „Pirmiau pieną nuo lūpų nusišluostyk.“ Bet išmintis įspėjo: „Tvardykis. Puikiai žinai čia – priekabių pradžia.“ Ilgai negalvojęs, atidžiai stebėdamas kiekvieną ir vengdamas atsidurti tarp jų, ištraukė cigarečių paketį:

– Pasiimk visą.

– Oho, dosnumėlis!

- O ugnies, seni?
- Še, – ištraukia žiebtuvėlį, – pasiimk.
- Neuždegsi?
- Turėk, surūkysi, paskui kur begausi?
- Tikrai *neskūpas* esi...

Nelabai patiko šitas bendravimas – aiškiai ieškoma preteksto.

– Vaikiniai, netrukdykit, skubam, – nusprendė kaip nors užbaigti įvykius ir pamėgino žengtelėti žingsnį į šalį ir tokiu būdu išeiti iš puslankio, bet čia dalis būrio apsupo jį iš kitos pusės.

– Vaikiniai, iš tikrųjų mes skubam, – į situaciją įsikišo žmona.

– Mes gi netrukdomė, skubėkit, kiek galite, – nuskambėjo savotiškas pasityčiojimas, nes jis stovėjo kone uždaramė rate.

Bandyamas išeiti buvo beviltiškas: pakaitomis tai vienas, tai kitas atsidurdavo arba šalia, arba priešais.

Siūlyti pinigų? Jiedu net neturi pasiėmę...

– Dingstam, – netikėtai pasiūlė kažkas iš būrio ir du skubiai pasileido net ne taku, o tiesiai per sniegą.

– Labas vakaras. Kas čia per susibūrimas? – staiga pasigirdo klausimas, privertęs nustebti ne tik vyrą, bet ir kitus grupės dalyvius.

Juos užkalbino nežinia kaip atsiradusi pora policininkų. Tai štai kodėl nuskuodė aniedu bėgliai.

– Čia mes rūkalais dalijamės, – susizgribo vyras, – parūkėme kartu...

– O gal kartu į skyrių nukeliautume? – policininkai nebuvo linkę pažaisti.

– Ne, o ko ten? Juk niekas nieko nedaro... Vyrukai paprašė cigarečių, vyras juos pavaišino... Nemanau, kad jie nepilnamečiai, – į pokalbį įsikišo žmona. – O jeigu ir taip, tai tėvų rūpestis.

– Na, na... Kitą kartą, tėvai, vaišindamas cigaretėmis, gali atlygį kitaip gauti. Ne kiekvienas už dosnumą geru atmoka, – ištarė uniformuočius.

„Ir be pamokymo aišku“, – norėjo pasakyti vyras, bet garsiai ištarė: – Ačiū. Mes eisim... Labanakt, – ir abu su žmona paspartino žingsnį. Dar negalėdami patikėti tokia baigtimi vis grįžteldavo atgal. Tamsios figūros nyko sniege. Gal visi išsiskirstė: tiek vaikigaliai, tiek policininkai. Arba per tokį drėbimą nebuvo galima įžvelgti.

Ką ten žmonių, gretimai net nesimatė krūmelių. Silpnai sklindančią elektros šviesą irgi atrodė sugeria vatinis sniegas...

Jau būdamas prie savo buto durų, vyras pagalvojo: kas būtų nutikę, jeigu jiedu nebūtų buvę dviese?